

Suvremena Filozofija (8)

Francuska filozofija 20. st.:

J. Derrida

M. Foucault

Talijanska filozofija 20 st.:

U. Eco

C. Magris

Diskusija:

Veganizam

Jacques Derrida (1930-2004)

- Debata s J. Searle oko rada J. L. Austina (**proučite sami!**)
- Dekonstrukcija / Aporija / Logocentrizam
- Logocentrizam:
  - Prenagljeno uvjerenje da je Logos u osnovi svega, posebno kod važnih pitanja
    - Npr. Koliko znamo o nekome ako znamo da ima IQ od 130? Je li znamo da voli životinje? Zašto to mislimo?
- Dekonstrukcija:
  - Napad na ubrzane zaključke, na nelogičnost, na iracionalnost, i iznad svega, na površnost temeljenu na floskulama

O gramatologiji

- Mi netočno vjerujemo (netočno) da iza svakog problema postoji jasno rješenje... ovaj osjećaj je tim jači ako se problem kao takav može jasno izreći.
  - Želja za tim rješenjem je izvor tjeskobe
  - Postoji argumentacija, pro i con, i duboki uvidi s obje strane, ali ne rješenja (aporia)
- Zapad privilegira govor kao iskren i autentičan, a pismo kao sredstvo laži
  - Usp. Kako starije generacije jako vole sastanke ili razgovore, a ne mailove i poruke

Narativi

- Dekonstrukcija rastavlja
  - Ali! Do čega se dođe? Istine? Osnovnih atoma svemira?
  - Ne: do narativa
- Čovjek koji ima misli ne formira teorije u relaciji sa svijetom nego u relaciji s narativima u koje je indoktriniran.
  - Svijet je čovjeku tek inspiracija za pisanje narativa, a ne korektivni faktor u znanju

Michel Foucault (1926-1984)

- Proučite samostalno njegov život
- Filozofija i povijest, njihov rad nije produkcija transkripcije povijesti nego proučavanje što je to moć
- Moć se ne može u potpunosti opisati kao:
  - Institucije (liberalna definicija)
  - Podvrgavanje pravilima (psihoanalitička definicija)
  - Klasna opresija (marksistička definicija)
- Moć: tjeranje nekog da nešto napravi (suprotno interesima)
  - Ovime smo potčinjeni STALNO, svaki dan na desetine puta

Povijest ludosti (1961)

- Klinikalizacija ludosti u 19. st.
- Dovodi u pitanje da se ludi danas tretiraju humanije nego nekad
- Nekad ih se smatralo izvorom sreće ili božanskog, i našlo se mjesto za njih kao takve u društvu
- Oni su bili primjer iracionalnog i integracija se vršila pomoću "magije"
- U 20. st. se smatra da ih treba "izliječiti" a ne prihvatiti
- Psihijatrijsko liječenje zaobilazi definiciju moći jer se moć provodi pod krinkom najboljeg interesa "oboljelog"
  - Nova definicija moći

Disciplina i kazna (1975)

- Nekada se strogošću i neadekvatnošću kazne mogla izazvati simpatija prema kriminalcu
  - Sjeme revolucije
  - Danas se osuđenog:
    - (1) drži daleko od očiju javnosti i kažnjava bez da itko vidi
    - (2) u javnom narativu demonizira kao epitom zla suprotstavljen "ustavnom poretku" i "pravu" i "pravednosti"

Umberto Eco (1932-2016)

- Popularizator semiotike
  - Disciplina koja proučava nastanak značenja
  - Usp. Wittgenstein
- Prvi primjenio semiotiku na (agresivan) marketing 1960-ih
- Razvio svjest o srednjovjekovnoj estetici kao "punopravnu" kroz teologiju
  - Do tad se smatralo da srednji vijek "pojednostavljuje"
- Razvio teoriju izmišljanja novih značenja

Claudio Magris (1939-)

- Kvintesencijalni talijanski filozof
- Teorija toplih i hladnih vrijednosti
  - Hladne vrijednosti, pravo glasa, pravo zarade
  - Tople vrijednosti, ljubav prema moru, prema hrani
- Hladne vrijednosti su u potpunosti nevažne, OSIM zbog toga da omogućavaju realizaciju toplih vrijednosti
  - Zbog toga su iznimno važne
- Normalno je i humano se sretan probuditi jer danas idem na more
- No netko tko se sretan budi da ide glasati brka hladne i tople vrijednosti
- Ta osoba je prema Magrisu "deficient" (talijanski za "kreten", ali i za "nedostatan")

Diskusija: Veganizam

- Smislenost ovih pozicija:
  - Za lov, protiv pobačaja
    - Klasični konzervativizam
  - Za lov, za pobačaj
    - Ljudskost kao osobnost
    - klasični liberalizam
  - Protiv lova, protiv pobačaja
    - "All life is sacred"
  - Protiv lova, za pobačaj
    - "Novi" liberalizam

Veganizam

(izvrsna, neistražena i relevantna tema za diplomski ili doktorat čak: "Veganizam kao etička teorija")

- Etička teorija, minimizacija:
  - Patnje
  - Smrti
- Koje je teorije veganizam podteorija?
- Lov i veganizam su jedini moralno konzistentni akteri u diskusiji
- Osoba koja voli životinje ali kupuje samo pileća prsa na dnevnoj bazi je u svakom obroku mora biti mesa je moralni nonsense

Implementacije veganizma

- Verzija veganizma koja želi smanjiti smrti je osuđena na bizarne posljedice
  - Pesticidi kod uzgoja povrća
  - Bez pesticida nema ekonomske šanse uspjeti (uzgoj povrća bez pesticida znači uzgoj poput srednjeg vijeka... glad)
  - GMO jest mogućnost!
  - Jedan simentalški bik ima 1100kg upotrebljivog mesa. Ako se pretpostavi da čovjeku treba 200g mesa dnevno, jedan bik "traje" 15 godina
    - Svaka osoba treba u prosjeku smrt pet bikova za cijeli život
    - Više od pet kukaca se zgazi tijekom branja povrća za jedan ručak

Ubijanje "pametnih životinja"

- Djeluje privlačno reći da kukac nije usporediv s bikom
- Ali! U smislu života kao života, je.
- U smislu patnje najvjerojatnije nije

Veganizam kao smanjenje patnje

- Načelno zanimljiva ideja
  - Zamka: emotivizam (popularan, jednostavan, ogromni problemi s generalizacijom)
- Ovaj tip preferira vege, ali nakon toga ide **precizan** lov (pogotci u glavu tijekom odstrela) nasuprot uzgoju i klanju
- Problem s prvim izborom (vege) je u potencijalnoj indirektnoj patnji koju nanosi, a koja se teško mjeri
  - Gubitak staništa
  - Gušenje u otpadu
  - Kemijsko i mikrobiološko zagađenje

Otpad

- Važna napomena:
  - Današnji jelen je nutritivno identičan jelenu od prije 50000 godina
  - Današnji kukuruz je preko 100 puta obogaćen uzgojem s obzirom na divlji kukuruz
  - Selektivni uzgoj treba puno toga i to doprinosi onečišćenji
  - Većina današnjeg povrća ne može izdržati vremenske uvjete i traže staklenike i gnojiva
    - Dakle, otpad

Degradacija veganizma u modni dodatak

- Unutar urbane kulture (distancirane od proizvodnje, bez znanja o uzgoju povrća) veganizam degradira
- Veganizam kao smanjenje patnje
  - Bolje sir s placa nego tofu iz Japana
  - Mlječne pasmine krava se moraju musti jer tu tako uzgojene da proizvode previše mlijeka
  - Takve krave na malim OPGovima žive relativno lijep život
  - Dopremanje tofua iz Japana ima daleko lošiji učinak na ekosferu

Zaključci

- Veganizam je ozbiljna suvremena etička teorija i treba ju tako tretirati, bez obzira jesmo li vegani ili ne (dakle, bez omalovažavanja ili nepristojnosti bilo koje vrste)
- Često se degradira iz kvalitetne filozofske teorije (koja razmišlja o tome kako se odnosimo prema životinjama i hrani) u urbani trend (koji služi samo da se dobro osjećamo)
- Čak i toj "slabijoj" varijanti, veganski aktivisti su vrlo uspješno smanjili patnju:
  - Regulative oko zabrane rezanja rogova i kljunova u uzgoju
  - Limitacije baterijskog uzgoja
  - Zero waste kuhanje
  - Povećavanje svjesnosti patnje životinja i njene nepotrebnosti čak i u slučaju proizvodnje mesa
  - Najveći doprinos: veganska kozmetika (testirana samo na ljudima, ne na životinjama)